

реждаме имена. Ще прибавимъ само, че на учеполубието на българката трѣбва да се дължи за успѣха на учебното дѣло, защото въ зачатото тя на всѣка стѣпка е имала да слуша и да се бори срѣщу известното: „защо е на жената учение“. Отъ устата на пѣкогашни ученички на шуменското първо училище чухме и това, че бащите имъ испървомъ съвсѣмъ неохотно ги пращали въ него, казващи: „да е баремъ гърцево школо, ами то — българско“.¹⁾

За вѣрване е, че къмъ посоченитѣ ни първи дѣвически училища ще има да се прибавятъ и други. Ала нашата задача тукъ не е да ги издирваме, а само да отбѣлѣжимъ фактътъ, че женски училища у насъ сѣ навършили или навършватъ 50-годишнината отъ появяването си, и то — мълчеливо и незабѣлѣжено. Общъ дългъ е да се помене речения исторически фактъ и да се отдаде данъта на признателностъ къмъ труженицитѣ, които сѣ сторили и туй голѣмо добро народу ни.

Случай ни се удава да издигнемъ и ние слабия си гласъ, да се побърза съ събираннето гравивото за написване историята за развитието на учебното дѣло въ България. Гробътъ непрѣстайно поглѣща единъ по единъ нашитѣ заслужили дѣйци, а заедно съ тѣхъ — и смжпоцѣпнитѣ свѣдѣния, които тѣ притежаватъ. Въ речената история се заключава цѣла епоха на мирна и плодотворна дѣятелностъ, въ която народътъ ни проявява своя животъ, стѣпва на позѣтѣ си, усѣща нѣравствената си мощъ и си проправя пътъ за напредѣкъ и по-свѣтла бѣднина. Прѣдъ видъ на важността на издирванията по тая частъ, министерството на просвѣщението още на 1890 г. издаде подробна програма за тѣхъ. Работата ще се свърши скоро и лесно, ако всѣко народно училище се залови да напише своята история.

Варна, 1894 г.

Н. А. Ничевъ.

¹⁾ Твърдѣ поучително би пазѣло едно изслѣдване за българката, като културенъ факторъ. Както и да се погледне на женската обществена дѣятелностъ у насъ, неможе да се непризнае, че нашата българка е принасила скромната си лепта въ проявлението на народния животъ: женски имена личатъ въ историята на народния протестъ (хайдутството) срѣщу тиранията, между бълг. свѣтци, пострадали отъ турцитѣ въ дружествата за свѣстяване народната маса, на книжовното поле, въ политическитѣ движения.